

READER GROENKIJKERS

Een inhoudelijk document dat je helpt een nagesprek
vorm te geven rondom de documentaire Groenkijkers.

INHOUDSOPGAVE

3	Bericht aan de organisator
4	Werkwijze
5	Director's statement
6	Themagesprek 1: Emoties in tijden van klimaatcrisis
9	Themagesprek 2: Inclusiviteit en overdracht naar een volgende generatie
12	Themagesprek 3: Landschap en identiteit
14	Wat kun je nog meer doen?

OVER DE FILM

‘Liefde voor de natuur begint met goed kijken’ zegt de vader van regisseur Sanne Rovers. ‘Want wat je liefhebt, koester je’. In Groenkijkers volgt Sanne natuurbeschermers zoals haar vader, die tegen de achtergrond van klimaatverandering, stikstofcrisis en achteruitgang van de biodiversiteit, elk op hun eigen wijze hun stukje natuur proberen te beschermen. Een poëtische en urgente mozaïekfilm over liefde, verwondering, verdriet en hoop.

BERICHT AAN DE ORGANISATOR

We willen je ontzettend bedanken voor het organiseren van een vertoning. Het is precies waar de film voor bedoeld is; om een rimpeleffect te creëren. We waarderen het daarom enorm als je een korte samenvatting van het event wil sturen (eventueel met foto of videomateriaal). Dat mag naar info@bevrijdingsfilms.be.

Deze reader is gemaakt om jou te helpen bij het organiseren van een vertoning van Groenkijkers. Je vindt er de benodigde tools om je voor te bereiden, een nagesprek te organiseren en om de kijkers een handelingsperspectief te bieden na afloop.

De meeste groenkijkers onder ons weten allang dat de noodklok heeft geslagen. Ze zijn dag in dag uit, in weer en wind, bezig om voor hun stukje omgeving te zorgen. Vanuit een onvoorwaardelijke liefde. De film is zowel een ode aan deze groenkijkers, als een oproep om nog veel meer mensen groenijker te maken. De ervaring leert dat mensen soms moeite hebben met de omvang van de problemen op het gebied van klimaat en biodiversiteit. De problemen zijn zo groot en zo ingrijpend dat het soms verlamdend kan werken. Precies hiervoor is de reader bedoeld: het enthousiasme over wat de natuur te bieden heeft, kan ook aanstekelijk en inspirerend werken. In de film worden verschillende voorbeelden in beeld gebracht van hoe je zelf in actie kunt komen. In deze reader gaan we hierop door. De problemen mogen groot en complex zijn, je kunt op een laagdrempelige manier toch een bijdrage leveren. Als je anders leert kijken, ga je andere dingen zien. En als je andere dingen ziet, vind je andere dingen belangrijk en ga je je anders gedragen. Er is niet één grote oplossing voor zulke complexe problemen, er zijn er duizenden.

We geloven dat Groenkijkers een diversiteit aan ingrediënten biedt om deze beweging van natuurbeschermers te verstevigen. We werken daarom verschillende thema's uit, geschikt voor een meer ingevoerd publiek, of juist voor nieuwe groenkijkers. Elke vertoning is uniek, met een ander publiek en andere aandachtspunten. De gespreksthema's en actiepunten in deze reader zijn daarom suggesties. Je kent als organisator je eigen community en de wensen daarbinnen het beste.

WERKWIJZE

De impact campagne in Vlaanderen is een samenwerking tussen producent Docmakers en FilmImpact. Voor het vormgeven van de gesprekken werkte Docmakers samen met theatergezelschap Gouden Haas. Zij ontwikkelden originele gesprekskaarten die we in deze reader gebruiken als basis voor het vormgeven van drie themagesprekken:

- 1) **Emoties in tijden van klimaatcrisis**
- 2) **Inclusiviteit en overdracht naar een volgende generatie**
- 3) **Landschap en identiteit**

Gesprekskaarten van Gouden Haas

Kleed je nagesprek aan met onderstaande gesprekskaarten van Gouden Haas! De kaarten zijn onderdeel van hun installatie de [Groene Kliniek](#): de eerste pop-up safespace waar je terecht kunt voor hulp bij jouw kleine en grote klimaatzorgen. De kaarten beschrijven een aantal klimaataandoeningen en hoe je je hiertegen kunt weren. Voor de vertoningen en nagesprekken van Groenkijkers hebben we verschillende kaarten uitgekozen die passen bij de thema's uit de film, met daarbij een aantal gespreksvragen.

Hoe de kaarten te gebruiken?

- **Huur Gouden Haas in als gespreksleider**

Het is mogelijk om Gouden Haas in te huren om het gesprek te begeleiden, al dan niet in combinatie met een gespecialiseerde klimaatpsycholoog. Zij zullen dan na het bekijken van de film (of enkel de geselecteerde fragmenten) een gesprek faciliteren op basis van de verschillende thema's. In overleg kunnen zij het gesprek ook dieper in laten gaan op een van de thema's. Prijsaanvraag en boeking via info@bevrijdingsfilms.be.

- **Begeleid zelf het gesprek en/of nodig sprekers uit**

Plenair: Je kunt natuurlijk ook zelf het gesprek modereren. Een goede gespreksleider is daarbij belangrijk, die een korte introductie kan geven bij de geselecteerde fragmenten om vervolgens de kaarten aan de zaal voor te lezen en de gespreksvragen samen te bespreken.

In groepjes: Ga in groepjes uit elkaar, en laat iedere groep een facet uitwerken om vervolgens plenair een beknopte terugkoppeling te geven. Verdeel de groepen op basis van de verschillende thema's of juist op basis van de verschillende gesprekskaarten. Bekijk hierin wat voor jullie organisatie het meest relevant is.

In combinatie met sprekers: Nodig sprekers uit die inhoudelijke context bij de fragmenten kunnen geven. Leg na het bekijken van de fragmenten de gespreksvragen eerst bij de sprekers neer, om vervolgens het gesprek met de zaal te openen. **We geven per thema een aantal ideeën voor sprekers die je kunt uitnodigen.** Prijsaanvraag en boeking via info@bevrijdingsfilms.be

Moedig je publiek aan om een +1 mee te nemen

Om nog meer mensen te kunnen bereiken, kan je je publiek aanmoedigen om een +1 mee te nemen die nog niet veel heeft met het onderwerp (je buurvrouw die nog steeds het nut van afval scheiden niet inziet, je schoonvader die het klimaatprobleem blijft ontkennen, je vriendin die zegt dat we er toch niets aan kunnen doen), om via de film op een laagdrempelige manier warm te maken om ook Groenkijker te worden.

Praktische ondersteuning nodig voor het organiseren van een filmvertoning?

Vraag raad bij de distributeur [Bevrijdingsfilms](#), zij helpen jou graag verder. Op hun [FAQ-pagina](#) vind je hierover alvast allerlei informatie.

DIRECTOR'S STATEMENT

Mijn vader is natuurliefhebber. Als kind vond ik dat bijzonder irritant. We moesten constant stoppen tijdens het wandelen omdat papa weer een bijzonder plantje zag. Ik zag ook nooit wat hij zag: ik zag gewoon gras, maar hij zag wel tientallen soorten. Nu ik me steeds meer zorgen maak over de staat van de natuur in Nederland en me machteloos voel, kan ik de blik van mijn vader beter op waarde schatten. Ik geloof dat als we beter naar de natuur gaan kijken, we er beter voor gaan zorgen. Deze film gaat over Groenkijkers, over mijn vader en al die andere mensen die de natuur in Nederland zorgvuldig in kaart brengen, beschermen en helpen herstellen. Het is een hoopvolle film over de 'gewone mens' die de teloorgang van hun postzegel natuur probeert tegen te houden.

Voor de film volg ik de wetten van de natuurdocumentaire. Door de mens in wijde shots in de natuur te plaatsen of juist met lange telelens te observeren, onderstreep ik steeds het filmidee van 'een natuurfilm over natuurbeschermers'. Daarnaast beleef je als kijker de natuur zoals de hoofdpersonen deze ervaren. We zien de haartjes van de nachtvlinder in macroshots, we horen het fladderen van zijn vleugels geïsoleerd van zijn stedelijke omgeving. We zien handen van heel dichtbij die een plantje door zijn vingers laten glijden en de twinkeling in de ogen als er iets bijzonders wordt ontdekt. Mijn film is geen journalistiek pamflet maar een visueel overweldigende ervaring vol ontroerende observaties en indringend sound design.

De beelden worden aangevuld met een persoonlijke voice-over dialoog tussen mij en mijn vader. Ik ga met hem in gesprek over liefde voor de natuur, onze zorgen over de stikstofcrisis en de afname van de biodiversiteit en welke hoop er is voor de toekomst. Deze drie thema's zijn ook de drie aktes van de film.

Misschien moet je in het begin nog grinniken om de vogelaars met hun verrekijkers, naarmate de film vordert krijg je ook bewondering voor deze Groenkijkers en voel je de urgentie om de plantjes tussen je stoeptegels te gaan herkennen, zodat je het groen om je heen beter kan gaan beschermen. Het feit dat er steeds meer mensen zijn die hun liefde voor de natuur omzetten in actie, geeft hoop voor de toekomst. Zorg voor de natuur start immers met goed kijken.

[LINK NAAR TRAILER](#)

[LINK NAAR POSTER, STILL'S, FOTO REGISSEUR](#)

THEMAGESPREK 1: EMOTIES IN TIJDEN VAN KLIMAATCRISIS

Voor de hoofdrolspelers uit de documentaire geldt dat zij vanuit liefde voor de natuur hun werk doen, rouwen om wat verloren gaat, en ook hoop koesteren voor wat behouden kan blijven. Deze emoties zijn bekend voor iedereen die zich op welke manier dan ook bezighoudt met klimaatverandering. Maar veel natuurorganisaties doen nog niet zo heel veel met emoties. Er is statistiek over uitstervende planten en dieren, er zijn rationele scenario's over klimaatopwarming maar hoe houd je een gezonde balans?

Driekwart van de Belgen (bron: <https://www.sustainapoll.be/>) maakt zich zorgen over klimaatverandering. Die zorg uit zich in tal van emoties: van liefde tot woede, van hoop tot rouw en van verlamd tot strijdbaar. Iedereen wordt geraakt door de klimaatcrisis, en iedereen uit dit op een eigen manier. Het kunnen verwoorden en delen van dit gevoel maakt dat we ons in ieder geval niet meer zo alleen voelen, dat we er niet alleen voor staan. Het is belangrijk om erkenning te geven aan gevoelens van rouw en wanhoop, juist om dit vervolgens om te kunnen zetten in actie. Maar constructief communiceren over emoties is ingewikkeld. Voorbeelden van hoe anderen hier mee omgaan, kunnen hierin steun en inspiratie geven. De gesprekskaarten van de Gouden Haas zijn bedoeld om gesprekken een beetje te structureren en een stap verder te komen in de richting van actie en perspectief.

Bijpassend fragment uit Groenkijkers + gesprekskaarten:

Fragment #1: 00:00 - 04:30 Eco-euforie
Fragment #2: 23:21 - 26:51 Groenkijken
Fragment #3: 35:11 - 40:38 Natuurrouw
Fragment #4: 40:38 - 43:45 Ramkoersrazernij

Mogelijke sprekers om uit te nodigen:

- Een van de makers van Gouden Haas
- Een klimaatpsycholoog van Klimaatcontact
- Een lokale vrijwilliger van [Natuurpunt](#), BOS+ of een andere natuurorganisatie
- Een personage uit de film

Eco-euforie

Grenzeloze blijdschap over de creatieve
rijkdom van de natuur

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

ECO-EUFORIE:

Grenzeloze blijdschap over de creatieve
rijkdom van de natuur

- Vertel eens over jouw gevoel van eco-euforie: deel je die wel eens? Probeer je die ook over te dragen?
- Wat is het meest wonderlijke dat je ooit in de natuur hebt gezien of ervaren?
- Voor welke plant of dier zou jij je willen inzetten of voor waar zet jij je al voor in? Wat kom je daarbij tegen? Deel je ervaring.

Bijen die communiceren door te dansen, palingen die 5000 kilometer zwemmen om hier op te groeien, strandplevieren die op eigen kracht helemaal naar de Canarische eilanden vliegen, bomen die elkaar ondergronds berichtjes sturen... Wij zijn niet de enige diersoort die iets in zijn mars heeft. Als je het eenmaal ziet, zie je het overal: we worden omringd door een overweldigende, onuitputtelijke stroom aan creativiteit, intelligentie en veerkracht. Mindblowing.

En dan wil je nog maar één ding: dat iederéén het ziet. Zodat we zoveel mogelijk van al die fantastische, wonderlijke mede-wezens kunnen helpen om te overleven in deze gure tijden.

Dus negeer de spottende blik van de buurvrouw en het geschamper van je zwager: ga tegelwippen, soorten tellen en bomenplanten! Wordt vogelbeschermmer, inheemse eikplanter of pissenbedfan! Want wij en de natuur, we zijn nu eenmaal onlosmakelijk verbonden.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

Deze kaart is ontwikkeld in opdracht van Impact Makers bij de documentaire Groenkijkers van Sanne Rovers, geproduceerd door Docmakers in co-productie met NTR

Groenkijken

Aandacht schenken aan al het niet-menselijk
leven om je heen

Het begint vaak onschuldig: een vlinder vangt je blik, een vogel roept en je blijft even staan luisteren. Maar groenkijken is verslavend: hoe beter je kijkt, hoe meer je ziet. Er gaan steeds nieuwe deurtjes open, wat maakt dat je nóg beter wilt kijken: aandacht en liefde voeden elkaar.

Groenkijkers vertonen voor hun omgeving soms onbegrijpelijk gedrag. Ze kunnen uren turen naar onkruid en kriebelbeestjes, kijken meer naar buiten dan op hun telefoon, maaien hun gras niet meer en lijken op feestjes meer belangstelling te hebben voor de plant in de hoek dan voor de verhalen van oom Herman.

Want wat begint als flirt, groeit dikwijls uit tot ongeneeslijke liefde. Met de huidige staat van veel soorten liggen daarbij liefdesverdriet en rouw op de loer. Toch ervaren de meeste groenkijkers hun conditie zelf als een verrijking. In elk geval te verkiezen boven zwartkijken.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

Deze kaart is ontwikkeld in opdracht van Impact Makers bij de documentaire Groenkijkers van Sanne Rovers, geproduceerd door Docmakers in co-productie met NTR

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

GROENKIJKEN:

aandacht schenken aan al het niet-menselijk
leven om je heen

- Wanneer werd jouw aandacht voor het eerst gevangen door een niet-menselijk wezen?
- Ben jij meer een zwartkijker of een groenkijker?
- Hoe houd jij het vol om te blijven groenkijken?

Natuurrouw

Verdriet om natuur die voorgoed verdwenen is

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

NATUURROUW:

Verdriet om natuur die voorgoed verdwenen is

- Wat was het mooiste wat je zag of ervaarde waarvan je nu denkt dat de volgende generatie het niet meer mee gaat maken?
- Hoe kan je de liefde voor de natuur meegeven aan kinderen zonder hen te belasten met het verdriet van verlies? Of hoe integreer je dit omgaan met verlies juist?
- Wat is een moment dat natuurrouw je overkwam en hoe ging je daarmee om?
- Ervaar je naast rouw juist ook hoop in de natuur?
Welke ontwikkeling in de natuur geeft je juist hoop?

Oerbossen, gletsjers, koraalriffen; kennis van heilzame planten; die ene vogel die je hier vroeger altijd hoorde; het landschap uit je jeugd. Wie stilstaat bij wat er allemaal verdwijnt, kan daar soms plotseling een diepe rouw bij voelen.

Natuurrouw komt voor in uiteenlopende vormen, van heivee tot nostalgie en van sneeuwweemoed tot fantoomkou. Daarbij kan een sluimerend gevoel van algehele ontworteling optreden.

Hoewel pijnlijk, is natuurrouw een proces dat helend en verbindend kan werken wanneer het met aandacht wordt doorlopen (liefst letterlijk: met een stevige boswandeling). Ook wekelijks een uurtje 'schemeren' kan de pijn verlichten. Copingmechanismen zoals je kop in het zand steken of mooi weer spelen werken doorgaans averechts.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

Ramkoers razernij

Blinde woede over gebrek aan actie terwijl de aarde op ramkoers ligt / Uit woede zelf een ramkoers kiezen om een doorbraak te forceren

Er wordt weer een snelweg verbreed en je voelt een blokkade opkomen. Het zoveelste hittestatuee sneuvelt en je woede bereikt het kookpunt. De industrie wordt rijk van uitstootrechten en de stoom komt uit je oren. Wie dit herkent, heeft waarschijnlijk een stevige ramkoersrazernij te pakken.

Ramkoersrazernij – ook wel: dovemansdrift – is bij uitstek een aandoening die getriggerd wordt door de omgeving. Hoewel uitputtend en sociaal weinig geaccepteerd, is het op zich een volkomen natuurlijke reactie op het feit dat iedereen !#&!%!! zijn kop in het zand lijkt te steken. Regelmatig uitrazen is het advies, liefst samen met mederazenden. Hierbij kunnen maatschappelijk effectieve locaties zoals vliegvelden en snelwegen worden afgewisseld met meer opbeurende en heilzame plekken als bos en strand.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

RAMKOERSRAZERNIJ:

Blinde woede over gebrek aan actie terwijl de aarde op ramkoers ligt / uit woede zelf een ramkoers kiezen om een doorbraak te forceren.

- Kun je een specifieke ervaring in de natuur delen waarbij je woest werd en ramkoersrazernij voelde opkomen?
- Hoe ga je om met jouw ramkoersrazernij? Speelt het een rol in je leven en/of ervaring met de natuur?
- Kan ramkoersrazernij ook nuttig zijn en op welke manier?

THEMAGESPREK 2: INCLUSIVITEIT EN OVERDRACHT NAAR EEN VOLGENDE GENERATIE

Een thema dat nadrukkelijk naar voren komt in de film en ook speelt bij alle natuurbeschermingsorganisaties. De nieuwe generatie is nodig om hun werk, het tellen en monitoren van soorten en het beschermen van hun leefgebieden, over te nemen. Alleen blijkt het lastig hen te interesseren voor dit belangrijke werk. De nieuwe generatie blijkt een andere generatie te zijn. Kennis speelt een rol. Je kunt alleen iets beheer en monitoren als je weet waar je naar kijkt. Maar je kunt pas goed kijken als je daar de tijd en ruimte voor hebt. Maar waar vind je nog tijd? Of ruimte? Wellicht beleeft de nieuwe generatie natuur wel op een hele andere manier. Hoe kunnen we hier rekening mee houden?

Veel jongeren maken zich zorgen over het veranderende klimaat, 1 op de 5 ervaart zelfs stress. Tegelijkertijd hoor je sterk het geluid dat de oudere generatie hen in een situatie heeft gebracht die hun hele toekomst onzeker maakt. Zorgen gaan van toenemende armoede, voedseltekorten tot het wel of geen kinderen krijgen. Alles bij elkaar leidt dit jongeren eerder naar wanhoop dan actie. En lezen ze meer over al deze ellende, dan dat ze daadwerkelijk in de natuur bezig zijn. De oudere generatie bezit een schatkist aan kennis, maar kampt met schaamte, omdat zij niet eerder iets aan dit probleem hebben gedaan, of zijn juist kritisch naar het vlieg- douche- of eetgedrag van jongeren. Hoe kunnen we deze werelden nu dichter bij elkaar brengen? En hoe kunnen we hier ook nieuwe perspectieven in meenemen?

Bijpassende fragmenten uit Groenkijkers:

Fragment #1: 12.58 - 15.52

Fragment #2: 43:46 - 49:54

Mogelijke sprekers om uit te nodigen:

- Een jonge en/of oudere klimaatactivist (van bijvoorbeeld [Youth For Climate](#) en/of [Grootouders voor het klimaat](#))
- Een onderzoeker met expertise op dit gebied (bijvoorbeeld [Stef Craps](#), [Roy Remmen](#) of [Hans Keune](#))
- Initiatieven die de natuurwereld inclusiever willen maken
- Een lokale vrijwilliger van [Natuurpunt](#), BOS+ of een andere natuurorganisatie

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

BAARSCHROOM & GENERATIESCHAAMTE:

Baarschroom (40-) en generatiegene (40+) zijn twee vormen van besta-schaamte: het knagende gevoel dat de wereld beter af zou zijn zonder ons, gezien ons effect op de planeet.

- Hoe kunnen we de verschillende generaties en de verschillende vragen en behoeften die zij hebben, dichterbij elkaar brengen?
- Voor de oudere generatie: Voel je schuld naar een jongere generatie toe? Hoe zou je die schuld verwoorden? Hoe ga je daarmee om?
- Voor de jonge generatie: Voel je woede / verwijten naar de generatie(s) boven je en over wat ze de wereld hebben aangedaan? Hoe ga je daar mee om?
- Wat is er nodig / wat kan jij doen om een jongere generatie meer oog te laten krijgen voor de natuur?

Baarschroom & Generatiegene

Baarschroom (40-) en generatiegene (40+) zijn twee vormen van besta-schaamte: het knagende gevoel dat de wereld beter af zou zijn zonder ons, gezien ons effect op de planeet

Mag ik de wereld nog een mens aandoen? En mag ik mijn kind deze wereld aandoen? Bij veel jonge mensen leidt dit soort vragen tot baarschroom, een worsteling met de eigen kinderwens. Bij ouderen uiten gedachten over hun voetafdruk zich vaak in generatiegene. Zij voelen zich met terugwerkende kracht een perspedief van hun (klein)kinderen.

In beide gevallen gaat het om de vraag: (hoe) kunnen we als mens nog goede voorouders zijn? En hoe verliezen we ons-zelf en elkaar daarbij niet uit het oog? Onbehandelde besta-schaamte kan leiden tot complicaties als dierkift of struikzucht: het verlangen een levend wezen te zijn zonder menselijke dilemma's.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

Wit-witdenken

Blindheid voor niet-westerse perspectieven op de klimaatcrisis

Wit-witdenken is een wijdverbreide aandoening in welvarende landen. Het betreft de neiging oplossingen te zoeken binnen het systeem dat de problemen veroorzaakt. Kenmerkende symptomen zijn een sterke consumptiefetisj, technologische fixfixatie en obsessief binnen-de-boxdenken.

Wit-witdenken kan ernstige schade toebrengen aan de eigen leefomgeving en met name ook aan die van anderen elders op de wereld. Op den duur kunnen permanente uitval en zelfs systeemfalen optreden.

Wit-witdenken is gelukkig goed te behandelen, al is er soms shocktherapie nodig om voorbij de eerste ontkeningsfase te komen. Daarna ontstaat ruimte om onderliggende ego-logische problemen bloot te leggen en de ogen te openen voor andere perspectieven, geschiedenissen en kennis. Blijvend herstel vraagt een doorgaand, gelijkwaardig gesprek tussen alle betrokkenen, de bereidheid om oude zekerheden los te laten en open te staan voor een collectieve (systeem)transformatie.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

WIT-WIT DENKEN:

Blindheid voor niet-westerse perspectieven op de klimaatcrisis.

- Hoe zou je jouw relatie met de (mede) natuur omschrijven? Is die in de afgelopen jaren veranderd? Wat of wie heeft je daarin beïnvloed?
- Is er binnen jouw organisatie / vereniging aandacht voor niet-westerse perspectieven op de relatie tussen mens en (mede)natuur? Op welke manier?
- Hoe kunnen we de groene beweging inclusiever maken en wat moeten we hiervoor wellicht ook aan de achterkant aanpassen?
- Hoe is het om omringd te zijn door maakbare natuur, waar Nederland voor een groot deel uit bestaat?

Eco-euforie

Grenzeloze blijdschap over de creatieve
rijkdom van de natuur

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

ECO-EUFORIE:

Grenzeloze blijdschap over de creatieve
rijkdom van de natuur

- Vertel eens over jouw gevoel van eco-euforie: deel je die wel eens? Probeer je die ook over te dragen?
- Wat is het meest wonderlijke dat je ooit in de natuur hebt gezien of ervaren?
- Voor welke plant of dier zou jij je willen inzetten of voor waar zet jij je al voor in? Wat kom je daarbij tegen? Deel je ervaring.

Bijen die communiceren door te dansen, palingen die 5000 kilometer zwemmen om hier op te groeien, strandplevieren die op eigen kracht helemaal naar de Canarische eilanden vliegen, bomen die elkaar ondergronds berichtjes sturen... Wij zijn niet de enige diersoort die iets in zijn mars heeft. Als je het eenmaal ziet, zie je het overal: we worden omringd door een overweldigende, onuitputtelijke stroom aan creativiteit, intelligentie en veerkracht. Mindblowing.

En dan wil je nog maar één ding: dat iederéén het ziet. Zodat we zoveel mogelijk van al die fantastische, wonderlijke mede-wezens kunnen helpen om te overleven in deze gure tijden.

Dus negeer de spottende blik van de buurvrouw en het geschamper van je zwager: ga tegelwippen, soorten tellen en bomenplanten! Wordt vogelbeschermmer, inheemse eikplanter of pissenbedfan! Want wij en de natuur, we zijn nu eenmaal onlosmakelijk verbonden.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

Deze kaart is ontwikkeld in opdracht van Impact Makers bij de documentaire Groenkijkers van Sanne Rovers, geproduceerd door Docmakers in co-productie met NTR

THEMAGESPREK 3: LANDSCHAP EN IDENTITEIT

In dit themagesprek gaat het over ons veranderende landschap. In de film komt dit in verschillende vormen aan bod: de balans tussen natuur en landbouw, hoe we omgaan met waterbeheer, wat de relatie is tussen natuurrecreatie en natuurbescherming, of de groen/grijs verhouding in de stad. Daarnaast speelt bij al deze voorbeelden mee hoe we ons verhouden tot dit veranderende landschap. Sinds mensenheugenis definiëren mensen zich naar waar ze vandaan komen. Veel achternamen zijn plaatsnamen en nog steeds komen voorbeelden hiervan terug in muziek, sport en lifestyle. Hoe kan identificatie met de omgeving een rol spelen bij het herstellen van de relatie tussen mens en natuur?

Droogte, wateroverlast, hittestatus, meer bebouwing, minder biodiversiteit - allemaal onderwerpen die we op regelmatige basis in de kranten lezen. En toch lijkt het makkelijk, vooral voor de '(nog) niet-groenkijkers' onder ons, om dit weer van ons af te zetten en ons dagelijkse leven te leiden. Er mist een zekere binding, een gevoel van onderdeel uitmaken van deze natuur. Zo lang we de natuur los van onszelf zien, is het moeilijk om je vanuit een intrinsieke motivatie in te zetten voor de bescherming ervan. Is het mogelijk om deze relatie te herstellen? En hoe dan?

Bijpassende fragmenten uit Groenkijkers:

Fragment #1: 16.42 - 23.07

Fragment #2: 29.09 - 34.12

Mogelijke sprekers om uit te nodigen:

- Een ecologische of natuurinclusieve boer.
- Een lokale vrijwilliger van [Natuurpunt](#), BOS+ of een andere natuurorganisatie

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

LANDSCHAPSPIJN:

Pijnlijke emotionele reactie op verminkt landschap.

- Om het eerst even om te draaien: voor welk landschap voel je landschapsliefde?
- Welk landschap heb jij zien veranderen en hoe voelde dat? Kun je ook je verbinding met dit landschap beschrijven?
- Wat is je remedie tegen landschapspijn: hoe houd je hoop?
- Ken je ook landschapsvreugde over bepaalde (misschien nieuwe) landschappen: beschrijf die eens?

Landschapspijn

Pijnlijke emotionele reactie op verminkt landschap

Landschapspijn openbaart zich meestal plotseling en onverwacht. De aanblik van eindeloze windmolens haaks op de horizon, weilanden met niets dan grasfalt of het zoveelste data- of distributiecentrum waar ooit leegte was, kunnen een sluimerende natuurweemoed doen omslaan in acute landschapspijn. Het is een aandoening die bij uitstek samenhangt met de Grote Verdozing.

Biologen, kampeerders en mensen met weinig eelt op hun ziel behoren tot de risicogroepen. Behandeling met natuurdocumentaires kan tijdelijk verlichting geven, maar kan de problemen op lange termijn verergeren.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

Biodiversiteitsspijt

Gevoelens van verdriet en schuld over de ecologische kaalslag die onze soort veroorzaakt

'Hadden we maar...' Biodiversiteitsspijt is een aandoening die bij uitstek getriggerd wordt door kennis. Zo komt dit ziektebeeld bijna niet voor onder mensen die niet weten hoeveel inheemse soorten we in Nederland al zijn kwijtgeraakt (85% tussen 1850 en nu). Klachten nemen vaak toe met voortschrijdend inzicht over ecosystemen en de complexe rol van mensen als dader, toeschouwer én slachtoffer. Zoals het besef dat wereldwijd 80% van alle soorten beheerd wordt door Inheemse bevolkingsgroepen, die slechts 5% van de wereldbevolking uitmaken.

Veelvoorkomende complicaties bij deze aandoening zijn een schrijnende verschrallingspijn en een knagend bebouwberouw. Ultieme trigger is de gedachte dat wellicht ook ons eigen voortbestaan op het spel staat.

Kleine rituelen, zoals het inrichten van een altaartje voor een uitgestorven diersoort of het aanleggen van een maai-me-niet-perkje kunnen helpen om deze vaak complexe gevoelens vorm te geven.

**gouden
haas**

De groene kliniek is een concept van theatergezelschap Gouden Haas. Met haar projecten onderzoekt Gouden Haas de emotionele impact die de klimaatcrisis op ons heeft. Meer weten, de podcastserie de groene kliniek beluisteren of de installatie op jouw festival of evenement? Kijk op goudenhaas.nl.

Voel je vrij de termen op deze kaarten binnen je eigen context in te zetten, maar wel graag met vermelding van Gouden Haas.

GESPREKSVRAGEN VOOR BIJ DE KAART

BIODIVERSITEITSSPIJT:

Gevoelens van verdriet en schuld over de ecologische kaalslag die onze soort veroorzaakt.

- Ken je gevoelens van biodiversiteitsspijt en waar worden die door aangewakkerd?
- Stel, jij en de natuur gaan in relatietherapie: hoe omschrijf je jullie relatie? Wat zou je willen veranderen?
- Wat is jouw positie in het ecosysteem? Ervaar je dat jouw positie in de afgelopen jaren aan het veranderen of schuiven is en waardoor?
- Hoe identificeer jij het meest: als dader, slachtoffer of toeschouwer/omstander van het biodiversiteitsverlies dat om ons heen gaande is?

WAT KUN JE NOG MEER DOEN?

Meld je aan voor een activiteit of workshop

van [Natuurpunt](#), [BOS+](#) of een andere natuurorganisatie die iets organiseert in jouw buurt en neem vooral iemand mee!

Deel de activiteitenkalender van natuurorganisaties

en maak anderen warm om ook in actie te komen! Enthousiasme werkt aanstekelijk!

Bescherm en beleef de natuur met Natuurpunt

Wil je meer doen met de natuur of voor de natuur? Dat kan via Natuurpunt. Overal in Vlaanderen is er wel een lokale afdeling vrijwilligers actief. Ze zorgen voor de natuur in de buurt en organiseren tal van [activiteiten, cursussen en workshops](#), waaraan iedereen vrijblijvend kan deelnemen. Je kan de lokale Natuurpunters ook steunen door lid te worden van Natuurpunt, een schenking te doen of zelf vrijwilliger te worden: www.natuurpunt.be/steun-de-natuur

Promoot de podcast

Docmakers ontwikkelen in samenwerking met Lijm Amsterdam en Stratenmakerscollectief een podcast serie 'Frisse Blik' om een jonge doelgroep te bereiken. Voor veel jongeren geldt dat de relatie met hun omgeving kwijt is geraakt. Het doel van de podcast is om deze relatie te herstellen door allerlei verschillende vormen van natuurbeleving aan te bieden: van vogelspotten tot plantmedicatie. Deel vooral ook de afleveringen en post via je eigen kanaal met daarbij informatie hoe ze zich kunnen aansluiten bij jouw organisatie of vereniging.

Deel iets over Groenkijkers of Frisse Blik met gebruik van de volgende hashtags:

#Groenkijkers #koesterdenatuur #SanneRovers #FrisseBlik

Bekijk ook voor meer informatie www.groenkijkers.be

BEVRIJDINGSFILMS

ntr:

FILMPACT

IMPACT
MAKERS